

JAMESIŲ BALDWINŲ
que Bae
100

Vertė Violeta Tauragienė,
„Metų vertėjo kėslas“ premijos laureatė

Romanas

JAMES
BALDWIN
—
DŽOVANIO
KAMBARYS

baltoji lankos

James Baldwin

Džovanio kambarys

romanas

Iš anglų kalbos vertė Violeta Tauragienė

baltos lankos

Aš stoviu prie lango tame didžiuliame name Prancūzijos pietuose, temstant nakčiai, vedančiai mane į siaubingiausią mano gyvenimo rytą. Rankoje laikau taurę, prie alkūnės – butelis. Žvelgiu į savo atvaizdą tamsėjančiame atspindyje lango stikle. Tas mano atspindys ištįsęs, ko gero, primena strėlę; žvilga šviesūs mano plaukai. Tokį veidą kaip mano jūs matėte jau daug kartų. Mano protėviai užkariavo žemyną, traukė per mirties nuklotas lygumas, kol priėjo vandenyną, nusigrėžusį nuo Europos į tamsesnę praeitį.

Ryte tikriausiai jau būsiu girtas, bet man tai nepadės. Vis tiek sėsiu į Paryžiaus traukinį. Traukinys bus tas pats, žmonės, bandantys įsitaisyti patogiau ir net atrodyti orūs ant tų trečios klasės medžio sėdynių stačiomis atkaltėmis, bus tie patys, ir aš būsiu tas pats. Už nugaros palikdami alyvmedžius, jūrą ir visą audringo pietų dangaus švitesį, mes važiuosime per tą patį kintantį peizažą šiaurėn, į Paryžiaus rūką ir lietu. Kas nors pasiūlys man pasidalinti sumuštiniumi, kas nors – gurkštelti vyno, kas nors paprašys ugnies. Žmonės slankios koridoriumi, žvelgs pro langus laukan, pažvelgs vidun į mus. Kiekvienoje

stotelėje naujokai duksliomis rudomis uniformomis, spalvotomis kepurėmis atidarys kupė duris ir klaus: *complet?** Visi linktelėsime „taip“ it sąmokslininkai, nežymiai šyptelėdami vienas kitam, o jie trauks tolyn. Du trys sustos prieš mūsų kupė duris šaukdami vienas kitam žemais, šiurkščiais balsais, rūkydami bjaurias kareiviškas cigaretes. Priešais mane sėdės mergina, suerzinta naujokų kaimynystės, ir stebėsis, kad su ja neflirtuoju. Viskas bus kaip visada, tik aš būsiu tylesnis.

Koks ramus šįvakar peizažas, tas peizažas, atsispindintis pro mano atvaizdą stikle. Tas namas pačiam nedidelio vasaros kurorto pakrašty – jis vis dar tuščias, dar neprasidėjo sezonas. Jis stovi ant neaukštos kalvos, nuo jos apačioje matyti miesto žiburiai, girdėti jūros goža. Mudu su Hele, mano mergina, prieš kelis mėnesius išsinuomojome jį Paryžiuje, vien pagal nuotraukas. Ji jau savaitę išvykusi. Dabar plaukia vandenynu, pargrįžta Amerikon.

Regiu ją, labai elegantišką, įsitempusią ir žibančią jūrų lainerio salono šviesoje, geriančią, gal per greitai, ir besijuokiančią, stebinčią vyrus. Tokia ji buvo, kai pirmą kartą pamaciau ją Sen Žermen de Prè bare, ji gėrė ir stebėjo, todėl man ir patiko, pamaniau: su ja bus smagu smagintis. Taip viskas prasidėjo, tiek man viskas tereiškė; dabar, kad ir kas įvyko, nebesu tikras, ar man tai dar ką nors reiškia. Nemanau, kad ir jai tai kada nors reiškė ką nors daugiau – bent jau iki tos kelionės

* Viskas užimta? (pranc.).

į Ispaniją, kai, atsidūrusi tenai viena, ji ėmė svarstyti, ar tikrai nori nugyventi gyvenimą su taure rankoje, stebėdama vyrus. Tik tuomet buvo jau per vėlu. Aš jau buvau su Džovaniu. Pasipiršau dar prieš kelionę į Ispaniją, ji tik nusijuokė, aš irgi, bet man vis vien viskas atrodė rimčiau, aš neatlyžau, o ji tada pasakė turinti išvykti ir visa tai apmąstyti. Tą paskutinę naktį, kai ji dar buvo čia, tą paskutinį kartą, kai ją mačiau kraunantis lagaminą, pasakiau, kad ją mylėjau, ir pats prisiverčiau tuo patikėti. Nors abejoju, ar tikrai mylėjau. Žinoma, galvojau apie mūsų meilės naktis, apie tą ypatingą skaistumą ir pasitikėjimą, kurie jau niekad negrįš, – dėl jų tos naktys buvo tokios nuostabios, taip atsietos nuo praeities, nuo dabarties ar bet ko, kas dar bus, galiausiai taip atsietos nuo mano gyvenimo, juk grynai mašinaliai turėjau už jas atsakyti. Be to, tos naktys tekėjo po svetimu dangumi, niekieno nestebimos, nebaudžiamos – šitai ir lėmė mūsų santykių atomazgą, nes nėra nieko nepakeliamesnio už jau įgytąją laisvę. Manau, kaip tik todėl jai ir pasipiršau – norėjau prie ko nors prisišvartuoti. Matyt, dėl to Ispanijoje ji ir nusprendė, kad nori už manęs tekėti. Tačiau visa bėda, kad žmonės negali rinktis, prie ko švartuotis, negali rinktis draugų ir mylimųjų, visai kaip negali susigalvoti tėvų. Gyvenimas pats juos pasiūlo ir atima, ir užvis sunkiausia – sakyti gyvenimui „taip“.

Sakydamas Helei, kad ją mylėjau, mažčiau apie prabėgusias dienas prieš visa tai, kas nutiko siaubinga ir neatšaukiama, apie dienas, kai mūsų romanas buvo dar tik romanas. Dabar,

nuo šios nakties, nuo šito auštančio ryto, kad ir kiek bus lovų, kuriose nakvosiu, kol atgulsiu į paskutinę, jau niekad nebeišgyvensiu tų vaikiškų, pikantiškų romanų, kurie, gerai pamąščius, tėra aukštesnio lygio, pretenzingesnė masturbacija. Žmonės pernelyg įvairūs, kad apie juos taip lengvabūdiškai spręstum. Aš per daug įvairus, kad manim būtų galima pasitikėti. Jei taip nebūtų, šiąnakt nesėdėčiau vienas šituos namuos. Helė neplauktų vandenynu. O Džovanio nelauktų – kažkurią akimirką nuo šio vakaro iki šio ryto – mirtis giljotinoje.